

Nr 60.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående över-
skridande av viss delpost i den för luftskyddsins-
spektionen fastställda avlöningsstaten; given Stock-
holms slott den 20 oktober 1939.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av stats-
rådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla
det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen
hemställt.

GUSTAF

Albert Forslund.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 20 oktober 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD,
QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND, HÄGGLÖF.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund anför.

För budgetåret 1939/40 har till luftskyddsinspektionen: avlöningar anvisats
ett förslagsanslag av 106,600 kronor. Den 19 maj 1939 har Kungl. Maj:t fast-
ställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för luftskyddsinspek-
tionen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40.

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.
Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	68,600
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	33,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i> » 2,800 »		35,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	2,200

Summa förslagsanslag kronor 106,600

I samband därmed har Kungl. Maj:t förklarat, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skulle tills vidare från och med budgetåret 1939/40 disponeras på följande sätt:

Årsarvode till luftskyddsinspektören	kronor 15,000
Årsarvode till inspektörsassistenten	» 8,500
Årsarvoden till två luftskyddskonsulenter å 9,000 kronor, tillhopa	» 18,000
Årsarvode till en affärsteknisk kontrollant	» 7,200
Årsarvode till en ingenjör för biträde vid planläggning av industriluftskyddet m. m.	» 5,400
Årsarvode till en ingenjör för biträde vid slutligt ordnande av sirenalarmeringen	» 5,000
Årsarvoden till tre fast anställda sakkunniga å 1,000 kronor, tillhopa	» 3,000
Ersättning för mistade avlöningsförmåner till nyssnämnda sak- kunniga, <i>förslagsvis</i>	» 500
Dagarvoden till sagda sakkunniga samt arvoden till tillfälligt anlitade sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	» 4,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 1,500
<hr/>	
Summa kronor 68,600	

Samtidigt har Kungl. Maj:t meddelat närmare bestämmelser rörande dag-arvoden till de fast anställda sakkunniga ävensom föreskrivit, att Kungl. Maj:t komme att i varje särskilt fall meddela beslut beträffande arvode till tillfälligt anlitad sakkunnig.

Den personal, för vilken ifrågavarande anslag var beräknat, har — på grund av de förhållanden vilka inträffat efter det riksdagen godkänt avlöningsstaten för löpande budgetår — visat sig otillräcklig. Med anledning av ett flertal framställningar från luftskyddsinspektionen har därför Kungl. Maj:t meddelat beslut rörande förstärkning av inspektionens personal. Rörande vad i sådant hänseende förekommit vill jag här lämna följande redogörelse.

Till en början vill jag erinra, att luftskyddsinspektionen med skrivelse den 26 april 1939 framlade ett synnerligen omfattande förslag till freds- och krigsorganisation för inspektionen. Enligt detta förslag skulle inspektionens arbetskrafter i fredstid ungefär fördubblas, varjämte flertalet befattningshavare skulle uppföras å ordinarie stat och erhålla betydande löneförbättringar. Med anledning av framställningen beslöt Kungl. Maj:t den 12 maj 1939 bemyndiga chefen för socialdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande inspektionens arbetsuppgifter och personalbehov. Samtidigt medgav Kungl. Maj:t, att inspektionen skulle under en tid av högst tre månader få tillfälligt anlita två sakkunniga, nämligen en högskoleutbildad ingenjör såsom biträde vid inspektionens konsulterande och inspekterande verksamhet i skyddsfrågor och en person med uppgift att huvudsakligen biträda vid handläggningen av inspektionens materialanskaffningsfrågor. Av de sakkunniga skulle den förre åtnjuta ett

månadsarvode av högst 600 kronor och den senare ett månadsarvode av högst 500 kronor. Arvodena skulle bestridas från den del av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, som vore avsedd till dagarvoden till tre fast anställda sakkunniga samt arvoden till tillfälligt anlitade sakkunniga. Med stöd av detta medgivande anställdes två sakkunniga hos luftskyddsinspektionen för tiden 16 maj—15 augusti 1939.

På grund av en av inspektionen i skrivelse den 17 juli 1939 gjord framställning förlängdes det av Kungl. Maj:t lämnade medgivandet att anlita sagda två sakkunniga genom beslut den 4 augusti 1939 för en tid av ytterligare högst tre månader. Samtidigt bemyndigade Kungl. Maj:t inspektionen, att efter den 15 augusti 1939 under en tid av högst tre månader anlita en sakkunnig för biträde vid handläggning inom inspektionen av frågor rörande industriluftskyddet och sjöfartsluftskyddet ävensom vid på inspektionen ankommande utredning rörande säkerställandet av tillgången å luftskyddsmateriel i händelse av krig. Kungl. Maj:t bemyndigade därjämte inspektionen att — för den händelse inspektionen uppdroge åt inspektörsassistenten eller åt någon av luftskyddskonsulenterna att efter den 15 augusti 1939 under en tid av högst tre månader dels ägna särskild uppmärksamhet åt med förestående luftskyddsövningar sammanhängande frågor, dels samråda med de lokala luftskyddsmyndigheterna i olika spörsmål rörande det civila luftskyddet — under samma tid anlita en särskild sakkunnig med uppgift att fullgöra det löpande arbete, som i anledning av omförmälda uppdrag icke medhunnas av berörde befattningshavare. Enligt beslutet skulle till en var av sistnämnda två sakkunniga utgå ett arvode av högst 500 kronor för månad räknat, därvid arvodena liksom enligt beslutet den 12 maj 1939 skulle bestridas från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Genom beslutet den 4 augusti 1939 bemyndigade Kungl. Maj:t därjämte luftskyddsinspektionen att för en tid av högst tre månader förstärka inspektionens biträdespersonal med ett biträde avsett för registratorsgörömmål och ett biträde avsett för stenografi och maskinskrivning samt förordnade, att ifrågavarande två biträden skulle äga uppbära månadsarvoden med 300 respektive 250 kronor ävensom att arvodena skulle gäldas från den i avlöningsstaten upptagna delposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

I skrivelse den 28 september 1939 anmälde härefter luftskyddsinspektionen, att inspektionen med anledning av den forcering i inspektionens arbete, som under nuvarande förhållanden måste äga rum — förutom de i beslutet den 4 augusti 1939 avsedda personerna — från och med olika dagar under september månad 1939 såsom tillfälliga sakkunniga anlitat vissa personer, nämligen en ingenjör och ett ritbiträde för det byggnadstekniska luftskyddet, en ingenjör för sjöfartsluftskyddet, en ingenjör för att biträda vid på inspektionen ankommande utredning rörande säkerställandet av tillgången å luftskyddsmateriel i händelse av krig samt två bokföringskunniga personer för biträde vid upphandling och distribution av luftskyddsmateriel. Vidare med-

delade inspektionen, att inspektionen från och med den 11 september 1939 anställt ytterligare två skrivbiträden mot ett arvode av 200 kronor i månaden för vart och ett av biträdena ävensom att det vore nödvändigt, att hos inspektionen härutöver anställdes två skrivbiträden. Därjämte hemställde inspektionen, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att ifrågavarande personer finge vara anställda hos inspektionen för tiden till och med den 30 juni 1940 samt avgav förslag rörande arvoden för vissa av dessa personer. Med anledning av denna framställning bemyndigade Kungl. Maj:t genom beslut den 29 september 1939 inspektionen att räknat från de dagar vederbörande personer av inspektionen tagits i anspråk, tills vidare till och med den 15 november 1939 anlita omförmälda, i framställningen angivna sakkunniga personer, därvid högst följande arvoden skulle utgå, för månad räknat, nämligen:

till ingenjören för det byggnadstekniska luftskyddet	kronor	450
» ritbiträdet	»	350
» ingenjören för sjöfartsluftskyddet	»	450
» » » biträde vid utredningen för säkerställandet av tillgången å luftskyddsmateriel i händelse av krig	»	400
samt		
» de två personerna för biträde vid upphandling och distribu- tion av luftskyddsmateriel	»	400
	respektive	» 350

Kungl. Maj:t föreskrev, att arvoden till nyssnämnda tillfälliga sakkunniga skulle under berörda tid bestridas från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar. Kungl. Maj:t godkände tillika luftskyddsinspektionens åtgärd att från och med den 11 september 1939 mot angivna arvoden anställa omförmälda två skrivbiträden samt förklarade hinder icke möta för inspektionen att mot samma arvoden anställa ytterligare två skrivbiträden. Arvoden till skrivbiträdena skulle gäldas från delposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

Slutligen har Kungl. Maj:t på därom av luftskyddsinspektionen gjord framställning genom beslut den 14 oktober 1939 bemyndigat inspektionen att, räknat från och med den 1 september 1939 tills vidare till och med den 15 november 1939 såsom tillfällig sakkunnig för utrymningsfrågor anlita en person med ett månadsarvode av högst 500 kronor, därvid arvudet skulle bestridas från samma anslagspost som arvoden till de tidigare medgivna tillfälliga sakkunniga.

I skrivelse den 17 oktober 1939 har *luftskyddsinspektionen* hemställt om inrättande hos inspektionen av en notariebefattning i 21:a lönegraden. Till stöd för detta förslag har inspektionen anfört i huvudsak följande.

I det av civila luftskyddsutredningen avgivna betänkandet angående det civila luftskyddet hade föreslagits, att hos luftskyddsinspektionen skulle inrättas en notariebefattning i 21:a lönegraden. På förslag av Kungl. Maj:t hade emellertid i stället inrättats en amanuensstjänst i 18:e lönegraden.

Enligt det av inspektionen den 26 april 1939 ingivna förslaget rörande inspektionens organisation skulle inspektionen fördelas å fem avdelningar, däribland en administrativ och kameral avdelning. Inom denna avdelning skulle handläggas förutom administrativa och kamerala ärenden och ärenden angående medelsförvaltningen jämväl övriga ärenden av juridisk natur. Vidare skulle avdelningen omfatta personalärenden, kansli och expedition samt kassa och bokföring. Såsom avdelningschef hade föreslagits en sekreterare i lönegraden A 26, varjämte personalen skulle bestå av en registrator och en kassör jämte erforderlig kanslipersonal.

Det hade visat sig nödvändigt, att redan nu inom inspektionen provisoriskt fördela de olika arbetsområdena och befattningshavarna på fem olika avdelningar i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda förslag.

I sina den 8 oktober 1939 till Kungl. Maj:t avgivna anslagsberäkningar för budgetåret 1940/41 hade inspektionen med avseende å inspektionens personalbehov i huvudsak hänfört sig till det i april 1939 uppgjorda organisationsförslaget. Inspektionen hade emellertid i samband med anslagsberäkningarna anført, att de erfarenheter inspektionen vunnit under de senaste månadernas intensiva förberedelser för åstadkommande av ett fullgott luftskydd visat, att den beräkning angående personalbehovet, som återfunnes i organisationsförslaget, på en del punkter varit hållen i underkant. Sålunda hade antalet administrativa och kamerala ärenden, framställningar och skrivelser till Kungl. Maj:t, länsstyrelserna samt andra statliga verk och myndigheter aktualiserat behovet av att utöver den föreslagna sekreterarbefattningen inrätta en amanuensbefattning, förslagsvis i 15:e lönegraden.

Då de ärenden, som för närvarande åvilade amanuensen till stor del för- anledde mer eller mindre omfattande utredningar av tidskrävande art, funne inspektionen det nu oundgängligen nödvändigt att snarast möjligt ytterligare en tingsutbildad jurist anställdes hos inspektionen.

Med hänsyn till de ansvarsfulla och kvalificerade uppgifter, som åvilade den administrativa och kamerala avdelningen, borde — i avvaktan på det slutliga fastställandet av inspektionens organisation — hos inspektionen finnas anställda dels, såsom för närvarande, en amanuens, dels därutöver en notarie med placering i 21:a lönegraden. En notarietjänst i denna lönegrad borde följaktligen nyinrättas.

I särskild skrivelse den 17 oktober 1939 har vidare luftskyddsinspektionen framlagt beräkningar för löpande budgetår rörande utgifterna under vissa anslagsposter i den för inspektionen gällande avlöningsstaten.

Sålunda framhåller inspektionen till en början, att den delpost av 4,500 kronor, som under posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, avsetts för dagarvoden till tre fast anställda sakkunniga samt arvoden till tillfälligt anlitade sakkunniga, komme att betydligt överskridas. Härom anför inspektionen närmare följande.

Jämlikt av Kungl. Maj:t den 12 maj, den 4 augusti, den 29 september och den 14 oktober 1939 lämnade medgivanden hade inspektionen tills vidare till och med den 15 november 1939 anställt vissa sakkunniga, vilkas arvoden enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter utginge från berörda delpost.

Då behov av nämnda sakkunniga med all säkerhet torde komma att föreligga även under återstoden av innevarande budgetår, hade inspektionen för avsikt att inom kort till Kungl. Maj:t ingiva därav betingad framställning.

Dittills hade under budgetåret från ifrågavarande delpost utbetalats om-

kring 6,800 kronor, varav omkring 6,000 kronor utgjorde arvoden till tillfälligt anlitade sakkunniga. Den sammanlagda arvodeskostnaden för de för närvarande jämlikt Kungl. Maj:ts medgivanden hos inspektionen anställda tillfälliga sakkunniga uppginge för månad räknat till 5,000 kronor. För tiden 1 oktober 1939—30 juni 1940 kunde alltså utgifterna för dessa sakkunniga uppskattas till $(9 \times 5,000)$ 45,000 kronor.

Beträffande delposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har luftskyddsinspektionen uttalat sig på i huvudsak följande sätt.

Sagda delpost hade för innevarande budgetår upptagits till 33,000 kronor. Det hade beräknats att från delposten skulle utgå avlöning till följande extra ordinarie eller extra personal, nämligen: 1 amanuens i 18:e lönegraden, 1 ritbiträde i 11:e lönegraden, 2 kanslibiträden i 7:e lönegraden, 1 expeditiönsvakt i 5:e lönegraden, 1 kontorsbiträde i 4:e lönegraden samt 1 telefonvakt och 2 skrivbiträden i 2:a lönegraden.

Inspektionen hade emellertid nödgats taga delposten i anspråk även för avlönande av viss extra skrivhjälp m. m., varjämte jämlikt Kungl. Maj:ts den 4 augusti och 29 september 1939 lämnade särskilda medgivanden hos inspektionen med avlöning från denna post anstälts 1 biträde för registratörsgörömmål med ett arvode av 300 kronor, 1 biträde med ett arvode av 250 kronor samt 4 biträden med arvoden av 200 kronor, allt för månad räknat.

Till följd av rådande speciella förhållanden hade vidare övertidsarbete måst äga rum i en utsträckning, som tidigare icke kunnat förutses. Ersättning för dylikt arbete hade tidigare tillerkänts förutom kansli- och skrivbiträdespersonal även vissa arvodestagare med flera, vilket medfört, att utgifterna för övertidsersättningar, vilka gäldats från förevarande delpost, uppgått till ett proportionsvis synnerligen stort belopp. Med anledning därav hade luftskyddsinspektören beslutat att begränsa utbetalningarna av övertidsersättningar till att avse endast vissa lägre befattningshavare.

Utgifterna under grundavlöningsposten hade för tiden 1 juli—30 september 1939 uppgått till omkring 13,750 kronor. För tiden 1 oktober—30 juni 1940 kunde motsvarande utgifter uppskattas till omkring 55,150 kronor, därvid beräknats för grundavlöningar och arvoden 47,050 kronor, för övertidsersättningar 7,200 kronor och för tillfällig skrivhjälp 900 kronor. Inspektionen hade vid uppgörande av dessa kalkyler utgått från att Kungl. Maj:t skulle komma att bifalla den av inspektionen gjorda framställningen om anställande av en notarie i 21:a lönegraden, varvid inspektionen tillika förutsatt, att notarien skulle bli extra ordinarie tjänsteman. Bortsett härifrån hade inspektionen räknat med grundavlöningar och arvoden till samma personal, som för närvarande avlönades från posten.

Under hänvisning till att sålunda för budgetåret 1939/40 de sammanlagda utgifterna under delposten till grundavlöningar kunde beräknas till $(13,750 + 55,150)$ 68,900 kronor, medan denna delpost i gällande stat allenast upptagits till 33,000 kronor, har luftskyddsinspektionen hemställt om medgivande att för nämnda budgetår överskrida delposten med $(68,900 - 33,000)$ 35,900 kronor.

Departements-
chefen.

De senaste månadernas utveckling på det utrikespolitiska området har medfört, att luftskyddsinspektionens arbete sedan en tid måst bedrivas i en vida snabbare takt än som tidigare antagits bliva nödvändigt. Man har därjämte att förutse, att en motsvarande forcering av inspektionens verksamhet skall

bliva ofrånkomlig även för den närmaste framtiden. Under sådana förhållanden är det naturligt, att inspektionens arbetskrafter måst i betydande mån utökas och att i följd därav inspektionens personalkostnader för innevarande budgetår måste komma att avsevärt överstiga de av statsmakterna förut beräknade.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har den personalförstärkning, som senast företagits inom inspektionen, framför allt ägt rum i den formen att inspektionen av Kungl. Maj:t bemyndigats att anlita vissa personer såsom tillfälliga sakkunniga, därvid arvoden gäldats från det under anslagsposten till arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis upptagna beloppet för dag-arvoden till tre fast anställda sakkunniga och till arvodet till tillfälligt anlitate sakkunniga. Därest — såsom inspektionen förutsätter — ett mera konstant behov skulle föreligga av de såsom tillfälliga sakkunniga nu anlitate personerna, skulle det, då dessa personer hava full tjänstgöring inom inspektionen, i och för sig vara naturligast att anställa vederbörande mot avlöning antingen från fristående, på förhand fixerade delbelopp under anslagsposten till arvodet och särskilda ersättningar eller ock från delposten till grundavlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Med hänsyn därtill att det i nuvarande läge ännu icke kan med säkerhet bedömas, i vad mån berörda personer behöva vara anställda hos inspektionen under en längre tidsperiod, synes det mig dock lämpligt, att under innevarande budgetår även fortsättningsvis tillämpa systemet med tillkallande av särskilda sakkunniga. Enär det delbelopp under anslagsposten till arvodet och särskilda ersättningar, från vilket arvoden till de tillfälliga sakkunniga gäldas, icke är maximerat, behöver riksdagens medgivande till överskridande av ifrågavarande belopp icke utverkas. Då emellertid ett tillkallande av tillfälliga sakkunniga i denna utsträckning icke tidigare varit avsett och anordningen medför en avsevärd merbelastning av anslagsposten ifråga, synes det påkallat, att riksdagen erhåller kännedom om vad i förevarande avseende åtgjorts och ytterligare planeras.

Vad härefter angår den under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. vill jag med anledning av luftskyddsinspektionens framställning angående inrättande av en extra ordinarie tjänst i 21:a lönegraden framhålla, att jag visserligen anser en förstärkning av inspektionens juridiskt utbildade personal erforderlig men att jag för närvarande finner det föreliggande behovet kunna tillgodoses genom anställande av ytterligare en amanuens i 18:e lönegraden. Jag har därför för avsikt att inom den närmaste tiden tillstyrka, att inspektionen bemyndigas att anställa en dylik befattningshavare. Ett beslut av denna innebörd skulle i förhållande till inspektionens beräkningar medföra en viss minskning av utgifterna under förevarande delpost. I följd härav och då jag i övrigt icke har något att erinra mot inspektionens uppskattning av kostnaderna för innevarande budgetår under denna delpost, anser jag mig böra beräkna sagda kostnader till omkring

68,000 kronor. Det belopp, varmed delposten under löpande budgetår skulle behöva överskridas, torde därför få beräknas till (68,000 — 33,000) 35,000 kronor.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för luftskyddsinspektionen till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagna delposten till grundavlöningar m. m. må för budgetåret 1939/40 överskridas med högst 35,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen

Ur protokollet:

Nils-Sture Lindqvist.
